

HA TINGUT LLOC L'APERTURA

DEL NOU MAGATZEM DE MÚSICA

TOMAS SOBREQUÉS

Pianos
Autoclaveola
Harmòniums
Harmòniums

CUSSO SFHA
CUSSO SFHA
KASRIEL
RICHARD

Pianos elèctrics WURLITZER (nord-americans) : Rotllos .
GRAMOFONO S. A. E., cèlebre marca "**LA VOZ DE SU AMO**"
DISCOS

OBJECTES D'ART: Reproduccions de la casa **RENART & C.**
SALO PER A **EXPOSICIONS I AUDICIONS**

RAMBLA LLIBERTAT, 12   **GIRONA**

Contraportada de la revista Scherzando de l'abril de 1920, amb l'anunci del nou local de la Casa Sobrequés.

La Casa Sobrequés, un focus de cultura musical a Girona

Joan Gay

És probable que, per a molts gironins actuals, el Magatzem de Música Tomàs Sobrequés sigui només un nom estampat en alguna partitura esgrogueïda pel temps, potser vagament associada a un avi o una àvia amb inclinacions per a la música. Hi haurà també qui recordi l'establiment, un local situat al número 12 de la Rambla, que es va inaugurar al 1920, i al qual s'havia traslladat el negoci quan ja portava alguns anys de funcionament. De fet, la primitiva societat Sobrequés & Reitz va obrir les portes per primer cop el novembre de 1904, al carrer de Ciutadans, número 11. (1)

Tant en un com en altre indret, el que es coneixia popularment com la Casa Sobrequés no es va limitar a ser (ja des d'un bon començament) un simple comerç, una botiga més. Certament, el seu magatzem, sempre

ben proveït de pianos, harmòniums i tota mena d'instruments —especialment de cobla—, com també de gramòfons i edicions de música, era prou reconegut a la ciutat i arreu de les comarques. Alhora, però, d'allí va sorgir un bon nombre d'iniciatives musicals que van contribuir de manera innegable a l'enriquiment de la vida cultural gironina, durant tot el primer terç del segle. I és aquest aspecte el que aquí es pretén ressaltar, com a testimoni d'un període especialment interessant per a tot el que fa referència al desenvolupament artístic, tant a Girona com al conjunt del país.

Un artífex: Tomàs Sobrequés

Ben sovint, mentre s'examina qualsevol tipus de documentació relacionada amb aquests anys, hi ha un nom que es repeteix amb insistència, no pas per cap vanitós

afany de notorietat, sinó pel dinamisme i l'empenta que el van portar a ser l'ànima veritable de la casa Sobrequés i de tot el moviment musical que es va originar al seu entorn. Es tracta, naturalment, de Tomàs Sobrequés i Masbernat (1878-1945), fundador de l'establiment, que havia iniciat de ben jove la seva formació musical. Concretament, figura fins al 1891 com a escolà de la capella de cant de la catedral de Girona, sota la direcció de Miquel Rué. De tota manera, uns anys més tard, quan ja havia esdevingut un violoncel·lista notable, va continuar col·laborant amb el seu instrument a les funcions de la capella.

Seguidor i admirador de Pau Casals, de la seva activitat com a intèrpret, se'n podria assenyalar el pas per diverses formacions de solistes de corda, com ara el Sexteto Artístico Gerundense (pels volts de 1900), l'Academia Musical Gerundense (a

partir de 1910) i, sobretot, el Quintet Emporium, de llarga i exitosa trajectòria. I encara restaria per subratllar la seva tasca docent, exercida primer de forma privada i més tard, a partir de 1915, com a catedràtic de música de l'Escola de Mestres de Girona (2).

Per resumir: una personalitat rica i fecunda, que cal reivindicar com a impulsor de la vida musical gironina i que apareix vinculat a la majoria d'activitats que es van dur a terme, en aquest camp, pràcticament fins a la guerra civil.

Els «Concerts de la casa Sobrequés»

Un primer exemple el trobem ja el 15 d'octubre de 1905 quan, a través de la casa Sobrequés & Reitg —oberta encara no feia un any— es va aconseguir portar Enric Granados a Girona, per tal que oferís un concert al Teatre

Principal. Més enllà de l'anècdota, el fet va suposar un autèntic revulsiu per a la vida concertística del moment, que havia passat per etapes força esmoreïdes, amb escasses manifestacions i no sempre lliures d'un cert deix de provincialisme. És en aquest sentit que s'expressava el *Diario de Gerona*:

Años ha que ningún suceso parecido se había anunciado,

tiempo hacía que ninguna promesa comparable a la que en

si trae el eminente pianista turbaba nuestro aburrimiento.

[...] Granados tiene derecho a nuestra admiración anticipada

y el amigo Sobrequés, a cuyas gestiones se debe la venida del músico poeta, nuestro sincero agradecimiento.(3)

Ara bé, la presència de Granados —aleshores una figura totalment consolidada— no va quedar com un fet aïllat, sinó que va trobar continuïtat en el cicle de «Concerts de la casa Sobrequés», que es van anar succeint, a raó d'un parell o tres l'any, durant més de dues dècades. Encara el 1928 s'anunciava la vinguda a Girona de l'Orquestra de Madrid com a concert número 51 de la sèrie (4).

Les actuacions tenien lloc, a banda del Teatre, a diverses sales gironines, que encara avui perviuen, si bé amb un funcionament i amb uns destins totalment diferents: el Saló Gran-Via, el Teatre Albéniz, el Coliseo Imperial... Pels seus escenaris van desfilars els principals intèrprets del panorama musical català, i cal recordar que aquest es trobava en un dels moments més brillants de la seva història. Es podria destacar, per exemple, la presència dels pianistes Joaquim Malats i Frank Marshall, dels violoncel·listes Pau Casals i Gaspar Cassadó (que van actuar el 1924 i el 1922 respectivament), o dels violinistes Francesc Costa (el 1920) i Eduard Toldrà (el 1925), que van comparèixer acompanyats al piano per uns excel·lents Tomàs Buxó i Guillem Garganta. També sobresurt, dins de la programació dels concerts, l'organització d'un festival dedicat a l'obra d'Enric Morera (1926, concert número 49) o bé l'actuació, el 1922, de la soprano Mercè Plantada (acompanyada per Manel Borgunyó), que llavors es trobava en la plenitud de la seva carrera.

SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY XIII.

GIRONA, X ABRIL M.CM.XXII.

NVM. CXXIX

Gaspar Cassadó

Violoncel·lista eminent que donarà un concert a Girona el dia 19 d'Abril.

TEATRO
SALÓN GRAN-VIA
GERONA

SELECTÍSSIMA VELADA DE ARTE

CONCIERTO
EMIL SAUER

XLVI DE LA CASA
SOBREQUÉS

**ÚNICO CONCIERTO
DEL GENIAL PIANISTA**
**EMIL
SAUER**

LUNES 17 MARZO. ◻ A LAS DIEZ DE LA NOCHE.

Anunci d'un concert de 1924.

D'entre els artistes foranis, es podria subratllar el pianista d'origen germànic Emil Sauer (1862-1942), que va oferir un recital a Girona pel març de 1924.

No cal dir que la situació havia millorat radicalment respecte a les darreres dècades del segle anterior. I, tot plegat, també devia anar obrant d'alguna manera sobre el conjunt d'un públic i d'una ciutat que van veure com l'activitat concertística acabava per normalitzar-se. Així, altres iniciatives musicals es van sumar, en aquests anys, al treball pioner dels Concerts de la Casa Sobrequés: des d'alguns intents més aviat efímers (la Societat Gironina de Concerts, el 1916), fins a d'altres més consolidats (diverses temporades de música de cambra en el local d'Athenea, a partir de 1913), destacant per sobre de tots l'admirable trajectòria de l'Associació de Música de Girona, iniciada el curs 1922-23 i que, durant més de tretze anys, va portar a la ciutat els millors concertistes catalans i europeus.

Una «Revista Catalana Musical»

Així s'autodefinia *Scherzando*, la publicació mensual directament vinculada a la casa Sobrequés, que va veure la llum el juny de 1906. La seva primera etapa es va perllongar fins al novembre de 1908, i s'inscriví aleshores en el conjunt de periòdics de signe modernista que configuraven Girona com un nucli intel·lectual de primer ordre (5). Però *Scherzando* va aparèixer encara durant vint-i-quatre anys més, de 1912 a 1935, i constitueix l'instrument imprescindible per valorar amb justícia l'alt nivell musical que es va viure, durant aquest període, en tot l'àmbit gironí. Les agrupacions sardanistes, orfeòniques i instrumentals de tota mena apareixen regularment a les seves pàgines, que també es fan ressò de la tasca de les associacions de música que existien, a més de Girona, a Figueres, Sant Feliu de Guíxols, Palamós, Palafrugell, Celrà... Les

seccions de «notícies» ens assabenten dels nombrosos espais dels quals disposaven la música de cambra, de cobla o coral per a la seva difusió: a Olot (Teatre Principal, Orfeó Popular), Cassà (Cercle Econòmic), Llagostera (Casino, Centre Regionalista), Santa Coloma (Círcol Colombí, Ateneu Popular), i a Torroella, la Bisbal, etc.

Entre els col·laboradors de la revista hi apareixen Carles Rahola, Prudenci Bertrana, Josep Tharrats, Francesc Civil, Manel Borgunyó, Salvador Raurich, Xavier Montsalvatge i Iglesias (pare del compositor)... També s'hi reproduïen articles de Josep Subirà, Joan Llongueres, Enric Morera, Amadeu Vives, Lluís Millet, només per citar els més coneguts, que figuraren a l'avantguarda del moviment musical català des del principi de segle fins als anys trenta. Tomàs Sobrequés s'encarregà de la coordinació, i també signava nombroses crítiques dels concerts celebrats a Girona.

És també gràcies a *Scherzando* que ens han arribat altres detalls de la vida musical de can Sobrequés, com ara les audicions que es desenvolupaven de forma habitual en una sala de la mateixa botiga, que permetia organitzar-hi sessions de caràcter més íntim que no pas els grans concerts dels teatres. Sovint, els protagonistes de la vetllada eren joves estudiants de música gironins, que disposaven així d'una via per fer les seves primeres aparicions en públic o a vegades, fins i tot, per fer sentir les seves composicions. Però no sempre era aquest el caràcter de les audicions, com ho demostra la presència d'un solista de prestigi internacional com Arthur Rubinstein, que l'Associació de Música havia portat al Teatre, i que efectuà una curiosa visita al saló dels Sobrequés:

El genial artista, coneixedor del progrés científic de la indústria fonogràfica i admirador de la marca «La Voz de su Amo», demostrà curiositat per la recent innovació de poder impressionar discs a casa i obtenir immediata reproducció de les obres executades. Per tal de satisfer els seus desitjos, tot seguit fou posada a la seva disposició Radi-Electrola «La Voz de su Amo» i llavors el pianista eminent interpretà davant del micròfon dues dances de Falla, una Berceuse i un estudi de Chopin, que pogué oir immediatament [...] (6)

TEATRE ALBÈNIZ. -- GIRONA

CONCERT 47 DE LA CASA SOBREQÜÉS

Dia 10 de Novembre, a les deu menes quart de la nit

PAU CASALS (Violoncel)
BLAI NET (Pianista)

PROGRAMA

PRIMERA PART

HAENDEL

Sonata en sol major

Grave
Allegro
Sarabande
Vivace

SEGONA PART

J. BTA. BREVAL

(1756-1825)

Suite

Allegro
Adagio
Rondó

BEETHOVEN

Set variacions sobre un tema de Mozart

TERCERA PART

GARRETA

Moviment *Lent* de la Sonata en fa

FAURÉ

Fileuse

GRANADOS

Intermezzo de Goyescas

SAINT-SAËNS

Allegro apassionato

Piano de cua "Cussó SFHA"

d'haver estat l'ambient on va créixer el jove Santiago) conforma una panoràmica sense la qual, possiblement, no es podria explicar avui la vida musical de l'època ni la seva aportació al desenvolupament cultural, és a dir humà, de la ciutat.

Joan Gay és musicòleg

NOTES

- (1) *Diario de Gerona*, 25 de novembre de 1904, pàg. 5. Aprofito per agrair al senyor Jordi Gibert que m'hagi facilitat aquesta dada.
- (2) Per aquests i altres aspectes biogràfics, vegeu E. CIVIL, *El fet musical a les comarques gironines en el lapse de temps 1800-1936*, Caja de Pensiones de Cataluña, Girona, 1970, pàg. 29, 34, 37, 45. També n'ofereix una síntesi J. PLA CAR-GOL, *Biografias de Gerundenses*, D. Carles Pla, Girona, 1948, pàg. 99.
- (3) «Granados en Gerona», *Diario de Gerona*, 15 d'octubre de 1905, pàg. 5. La crítica posterior al concert va aparèixer al mateix diari: «Concierto Granados», *Diario de Gerona*, 29 d'octubre del mateix any, pàg. 6. Per aquest escrit sabem que el programa el van compondre les sonates I, III, IV, IX i XV d'Scarlatti (transcrites al piano pel mateix Granados), la Sonata núm. 14 op. 27 de Beethoven i diverses obres de Chopin i del propi intèrpret.
- (4) *Scherzando*, núm. CCXI i CCXII, juny i juliol, respectivament, de 1928.
- (5) Vegeu Ma. D. FULCARÀ i TORROELLA, *Girona i el modernisme*, IEG, 1976. *Scherzando* també apareix recollida a J. TORRES MULAS, *Las publicaciones periódicas musicales en España (1812-1990)*, Instituto de Bibliografía Musical, Madrid, 1991, pàg. 740.
- (6) *Scherzando*, núm. CCXLII, abril de 1931.
- (7) *Scherzando*, núm. CCXXXVI, juliol-agost de 1930.

Finalment, *Scherzando* també recull tota la informació entorn als actes d'homenatge a Juli Garreta que la casa Sobrequés va encapçalar el 1930. Es va començar obrint una subscripció popular per tal de finançar un monument en honor al compositor (Sant Feliu de Guíxols, 1875-1925), que encara avui roman als jardins de la Devesa, i les llistes de donacions es publicaven cada mes a la revista. Així mateix, hi apareix la crònica completa dels actes celebrats el 13 de juliol (7), el dia en què es va inaugurar el monument (un bust de mida natural), i que va culminar amb un concert de l'Orquestra Pau Casals, al qual Tomàs Sobrequés havia convençut per venir a Girona, a més, com a president d'honor de la comissió organitzadora de l'homenatge, integrada pel mateix Sobrequés i per Josep Ma. Dalmau, Josep Grahit, Josep Massana i Josep Tharrats.

En definitiva, la visió de conjunt que s'obté després d'haver analitzat aquests anys en l'evolució de la Casa Sobrequés (que tenen el mèrit afegit

Programa d'un concert de 1924.

Anunci d'un concert de 1920.

SALÓ GRAN-VIA. -- GIRONA

Série de Grans Concerts

XXX dels organitzats per la casa SOBREQÜÉS
Dimarts 27 d'Abril, a les deu del vespre.

Francisco Costa (Violinista)   Tomás Buxó (Pianista)

PROGRAMA

<p>1.ª PART</p> <p>SONATA en la major. . . . . CÉSAR FRANCK Allegretto ben moderato. Allegro. Recitativ-fantasia. Ben moderato. Molto lento. Allegretto, poco mosso.</p>	<p>2.ª PART</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Grave . . . . .</td> <td>FR. BACH</td> </tr> <tr> <td>Sicilienne et Rigaudon . . . . .</td> <td>FRANCEUR</td> </tr> <tr> <td>Chanson Luis XII et Pavana . . . . .</td> <td>COUPERIN</td> </tr> <tr> <td>Romança en fa . . . . .</td> <td>BEETHOVEN</td> </tr> <tr> <td>Aires Bohemios. . . . .</td> <td>SARASATE</td> </tr> </table>	Grave	FR. BACH	Sicilienne et Rigaudon	FRANCEUR	Chanson Luis XII et Pavana	COUPERIN	Romança en fa	BEETHOVEN	Aires Bohemios.	SARASATE		
Grave	FR. BACH												
Sicilienne et Rigaudon	FRANCEUR												
Chanson Luis XII et Pavana	COUPERIN												
Romança en fa	BEETHOVEN												
Aires Bohemios.	SARASATE												
<p>3.ª PART</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Cançó. . . . .</td> <td>MOREHA</td> </tr> <tr> <td>Humorada . . . . .</td> <td>BUIXÓ</td> </tr> <tr> <td>Rondó. . . . .</td> <td>MOZART</td> </tr> <tr> <td>Moment musical . . . . .</td> <td>SCHUBERT</td> </tr> <tr> <td>Andantino . . . . .</td> <td>MARTINI</td> </tr> <tr> <td>Preludi i allegro . . . . .</td> <td>PUGNANI</td> </tr> </table>		Cançó.	MOREHA	Humorada	BUIXÓ	Rondó.	MOZART	Moment musical	SCHUBERT	Andantino	MARTINI	Preludi i allegro	PUGNANI
Cançó.	MOREHA												
Humorada	BUIXÓ												
Rondó.	MOZART												
Moment musical	SCHUBERT												
Andantino	MARTINI												
Preludi i allegro	PUGNANI												

PIANO CUSSÓ SFHA